

ÜCRETSİZ DERS NOTU ÖZETİ

Ticaret Hukuku

SPL Düzey 2

Şirketler hukuku ve ticari mevzuat

Bu PDF'teki bölüm	6 bölüm
Modüldeki toplam bölüm	30 bölüm
Formül sayısı	8 formül
Son güncelleme	17 Eylül 2026

Bu belge **Ticaret Hukuku** modülünün ücretsiz bölümlerinden derlenmiştir. Tamamı ve güncel hâli:

<https://www.finlisans.com/ders-notlari/ticaret-hukuku>

© 2026 FinLisans · finlisans.com · Ticari amaçla çoğaltılamaz.

İçindekiler

1. Ticaret Şirketleri Genel Hükümleri ve Anonim Şirketlerin Esasları
2. Ticaret Şirketleri Genel Hükümleri ve Anonim Şirketlerin Esasları • Anonim Şirketlerde Sermaye Koyma, Temerrüt ve Birleşme Esasları
4. Şirketlerde Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme Süreçleri
5. Şirketlerde Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme Süreçleri • Tür Değişirme ve Şirketler Topluluğu

Bu PDF, **Ticaret Hukuku** ders notunun ücretsiz olarak yayımlanan ilk 6 bölümünü içerir. Modülün tamamı 30 bölümden oluşur; kalan 24 bölüm ile soru bankası, sesli anlatım ve deneme sınavları finlisans.com üzerinde yer alır.

Bölümler web sayfasında birbiriyle örtüşecek şekilde hazırlandığı için, bu PDF’te aynı maddenin ikinci ve sonraki tekrarları ayıklanmıştır (207 yinelenen madde). Madde sırası ve bölüm numaraları web sayfasıyla aynıdır.

1. Ticaret Şirketleri Genel Hükümleri ve Anonim Şirketlerin Esasları

Temel Kavramlar

- Ticaret Şirketleri: TTK m.124 uyarınca kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketlerden oluşan, tüzel kişiliğe sahip ve sınırlı sayı ilkesine tabi ortaklık türleridir.
- Şahıs Şirketleri: Kollektif ve komandit şirketleri kapsayan, ortakların kişisel emek ve ticari itibarlarını sermaye olarak koyabildiği, ortaklığın şahsi unsurlarının ön planda olduğu yapılardır.
- Sermaye Şirketleri: Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerden oluşan, ortakların sorumluluğunun taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlı olduğu şirket türleridir.
- Ultra Vires İlkesinin Kaldırılması: Ticaret şirketlerinin hak ehliyetinin işletme konusuyla sınırlı olmamasıdır; işletme konusu dışındaki işlemler de kural olarak şirketi bağlar ve ehliyet dahilindedir.
- Elektronik Genel Kurul: Pay senetleri borsaya kote şirketlerde zorunlu, diğerlerinde isteğe bağlı olan; genel kurula uzaktan katılma, görüş açıklama ve oy verme imkanı tanıyan sistemdir.
- Asgari Sermaye (Anonim): Esas sermaye sisteminde 250.000 TL, kayıtlı sermaye sistemindeki halka kapalı şirketlerde ise 500.000 TL olarak belirlenmiş olan, kurulabilmek için gereken taban tutardır.
- Asgari Sermaye (Halka Açık): Kayıtlı sermaye sistemindeki halka açık ortaklıklar için 2025 yılı itibarıyla 150 milyon TL, 2026 yılı için ise 200 milyon TL olarak belirlenen asgari eşiktir.
- Ayni Sermaye: Üzerinde sınırlı ayni hak veya haciz bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen taşınmaz, taşınır veya fikri mülkiyet hakları gibi değerlerin ortaklığa getirilmesidir.
- Sermaye Koyma Borcu: Ortakların şirket amacına ulaşmak için taahhüt ettikleri ekonomik değerleri şirkete getirme yükümlülüğüdür; anonim şirketlerde kişisel emek sermaye olarak getirilemez.
- Bilirkişi Değerlemesi: Ayni sermaye olarak konulan varlıkların değerinin, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan uzmanlarca raporlanması ve kesinleştirilmesi işlemidir.
- Nakdi Sermaye Ödeme Kuralı: Nakden taahhüt edilen pay bedellerinin en az %25'inin tescilden önce, kalan kısmının ise tescili izleyen 24 ay içinde ödenmesini zorunlu kılan emredici hükümdür.
- Alacakların Sermaye Olması: Sadece vadesi gelmiş (muaccel) alacakların anonim şirketlere sermaye olabilmesidir; alacak tahsil edilmedikçe ortak sermaye koyma borcundan kurtulmuş sayılmaz.
- Kooperatif Şirketler: TTK m.124 uyarınca ticaret şirketi sayılmalarına rağmen, şahıs şirketi-sermaye şirketi ayrımının dışında tutulan ortaklık türüdür.
- Adi Şirket: Kanunla düzenlenmiş ortaklıkların ayırt edici niteliklerini taşımayan ortaklıkların tabi olduğu, tüzel kişiliği bulunmayan ve genel hüküm niteliğindeki şirket türüdür.
- Çıkarma Primi (Emisyon Primi): Payların itibari değerinden yüksek bir bedelle ihraç edilmesi durumunda oluşan farktır ve tescilden önce tamamının ödenmesi zorunludur.
- Güvenilir Kişiye Tevdi: Taşınır malların anonim şirketlere sermaye olarak kabul edilebilmesi için tescilden önce yerine getirilmesi gereken teslim şartıdır.
- Ticaret Şirketleri: Kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketler.
- Sermaye Şirketleri: Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler.
- Ultra Vires: Şirketin hak ehliyetinin işletme konusuyla sınırlı olması ilkesi (TTK ile kaldırılmıştır).
- Ayni Sermaye: Nakit dışındaki, devredilebilen ve ekonomik değeri olan malvarlığı unsurları.
- Muacceliyet: Vadesi gelmiş olma durumu (Anonim şirketlerde alacakların sermaye olması için şarttır).

Önemli Formüller

Nakdi Sermaye Ödeme Oranı

$$\text{Peşinat} \geq \%25 \text{ 1 İtibari Değer}$$

Peşinat: Tescilden önce ödenmesi gereken tutar · **İtibari Değer:** Taahhüt edilen payların nominal değeri

Örnek: 100.000 TL taahhüt için tescilden önce en az 25.000 TL ödenmelidir.

Önemli Noktalar

- Anonim şirketlerde nakden taahhüt edilen payların itibarı değerlerinin en az %25'i tescilden önce bankaya yatırılmalıdır.
- Limited şirketlerin kurulabilmesi için kurucuların tamamının en az 50.000 TL sermaye getirmiş olmaları şarttır.
- Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar anonim şirketlere sermaye olarak konulamaz.
- İşletme konusu dışındaki işlemler, üçüncü kişinin bu durumu bildiği veya bilebilecek durumda olduğu ispatlanmadıkça şirketi bağlar.
- Taşınmazların sermaye olarak konulmasında şirket sözleşmesi hükümleri, resmi şekil (tapu memuru huzuru) aranmaksızın geçerli kabul edilir.
- Pay senetleri borsaya kote edilmiş şirketler için elektronik ortamda genel kurul yapılması yasal bir zorunluluktur.
- Aynı sermaye değerlendirme raporuna kurucular ve menfaat sahipleri itiraz edebilir; mahkemenin onayladığı bilirkişi kararı ise kesindir.
- Sermaye olarak devredilen alacaklar, vade gününden veya tescilden itibaren 1 ay içinde tahsil edilemezse ortak temerrüt faizi öder.
- Ticaret şirketlerine ilişkin TTK'da hüküm bulunmayan hallerde, TMK'nın tüzel kişilere ilişkin hükümleri ve TBK'nın adi şirket hükümleri uygulanır.
- Sermaye şirketlerinde sadece genel kurullar değil, yönetim kurulu ve müdürler kurulu toplantıları da esas sözleşmede düzenlenmek kaydıyla elektronik ortamda yapılabilir.
- Esas sözleşmenin ilan edilmiş olması, üçüncü kişinin işlemin işletme konusu dışında olduğunu bildiğine dair tek başına yeterli delil kabul edilmez.
- Taşınmazların sermaye olarak konulmasında tapu siciline yapılan şerh, üçüncü kişilerin iyi niyetini ortadan kaldıran hukuki bir koruma sağlar.
- Sermaye piyasası mevzuatı uyarınca halka arz edilen payların bedellerinin tamamen ve nakden ödenmesi şarttır; TTK'daki %25 taksit imkanı bu durumda uygulanmaz.
- Sermaye olarak devredilen alacakların tahsil edilememesi durumunda, ortağın temerrüt faizi ödeme yükümlülüğü dışında şirketin tazminat isteme hakkı da saklıdır.
- Kuruluşta halka arz edileceği belirtilen paylar tescilden itibaren 2 ay içinde arz edilmeli; satılmayanların bedeli bu süreyi izleyen 3 gün içinde tam ödenmelidir.
- Aynı sermaye değerlendirme raporunda, seçilen değerlendirme yönteminin neden en adil ve uygun seçim olduğu tatmin edici gerekçelerle açıklanmalıdır.
- Anonim şirket asgari sermayesi 250.000 TL, kayıtlı sermayeli halka kapalı şirketlerde 500.000 TL'dir.
- Kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar anonim şirketlere sermaye olamaz.
- Aynı sermaye değerlemesi Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından atanan bilirkişice yapılır ve mahkeme onayıyla kesinleşir.
- Payların çıkarma primlerinin (emisyon primi) tamamı tescilden önce ödenmelidir.
- Taşınmaz sermaye taahhüdü için tapu memuru şartı aranmaz, şirket sözleşmesi yeterlidir ancak tasarruf için tapu tescili şarttır.

Sık Yapılan Hatalar

- Kooperatifleri sermaye şirketi veya şahıs şirketi kategorilerinden birine dahil etmek (Kooperatifler bu ikili ayrımın dışındadır).
- Pay senetlerinin çıkarma primlerinin (emisyon primi) nakdi sermaye gibi %25'inin ödenmesinin yeterli olduğunu düşünmek (Tamamı tescilden önce ödenmelidir).
- Elektronik toplantı imkanının sadece genel kurullar için geçerli olduğunu sanmak (Yönetim ve müdürler kurulları için de geçerlidir).
- Halka arz edilen paylarda bedelin %25'inin ödenmesinin yeterli olduğunu varsaymak (SerPK uyarınca tamamı nakden ödenmelidir).
- Adi şirketleri ticaret şirketi olarak sınıflandırmak (Adi şirketler Borçlar Kanunu'na tabidir).

Sık Yapılan Hatalar

- Ultra vires kaldırıldığı için işletme konusu dışındaki her işlemin şirketi bağlayacağını sanmak (Kötü niyetli üçüncü kişilere karşı istisna vardır).
- Aynı sermaye değerlemesini Yeminli Mali Müşavirlerin yapabileceğini düşünmek (Mahkemece atanan bilirkişi zorunludur).

2. Ticaret Şirketleri Genel Hükümleri ve Anonim Şirketlerin Esasları • Anonim Şirketlerde Sermaye Koyma, Temerrüt ve Birleşme Esasları

Temel Kavramlar

- Nakdi Sermaye Ödeme Oranı: TTK 344 uyarınca nakden taahhüt edilen payların itibari değerlerinin en az %25'inin tescilden önce, kalan kısmının ise tescili izleyen 24 ay içinde ödenmesi zorunluluğudur.
- Pay Çıkarma Primleri: Payların itibari değerinin üzerinde bir bedelle ihraç edilmesi durumunda oluşan primlerin tamamının, nakdi sermayeden farklı olarak tescilden önce tam ödenmesi esastır.
- SerPK Tam Ödeme Kuralı: Sermaye Piyasası Kanunu m.12/1 uyarınca ihraç olunan payların bedellerinin tamamen ve nakden ödenmesi şarttır; ancak SPK yapılandırmalarda bu kurala istisnalar getirebilir.
- Banka Mektubu İspatı: Taahhüt edilen pay bedellerinin bankaya yatırıldığı, ticaret siciline sunulacak bir banka mektubu ile ispatlanır ve bu tutar şirket tüzel kişilik kazanana kadar bloke edilir.
- Iskat Müessesesi: Sermaye koyma borcunu yerine getirmeyen pay sahibine bir aylık ihtar süresi verilmesi ve borç ödenmezse pay haklarından yoksun bırakılarak payın iptal edilmesi usulüdür.
- Basit Yargılama Usulü: TTK 1521 uyarınca ticaret şirketlerinde ortakların şirketle veya birbirleriyle olan ortaklık kaynaklı davalarında sürecin hızlanması amacıyla uygulanan yargılama yöntemidir.
- Denkleştirme Ödemesi: Birleşme işlemlerinde ortaklık paylarının değişim oranları belirlenirken, devrolunan şirket ortaklarına tahsis edilen payların gerçek değerinin %10'unu aşmayan nakdi ödemedir.
- Ayrılma Akçesi: Birleşme sözleşmesinde ortaklara, devralan şirkette pay sahibi olmak yerine paylarının gerçek değerine denk gelen bir nakdi bedeli alarak ortaklıktan çıkma hakkı tanınmasıdır.
- Ara Bilanço Zorunluluğu: Birleşme sözleşmesi ile bilanço günü arasında 6 aydan fazla zaman geçmişse veya malvarlığında önemli değişiklik olmuşsa şirketlerin güncel durumu gösteren bilanço çıkarma ödevidir.
- İnceleme Hakkı: Birleşmeye katılan şirketlerin genel kurul kararından 30 gün önce birleşme belgelerini, finansal tabloları ve raporları ortakların ve ilgililerin incelemesine sunma yükümlülüğüdür.
- Actio Pro Socio: Şahıs şirketlerinde sermaye koyma borcunun ifası için şirketin yanı sıra her bir ortağın da dava açabilme hakkını ifade eden hukuki imkandır.
- Sözleşme Cezası: Sermaye koyma borcunun zamanında ifa edilmemesi durumunda uygulanabilmesi için şirket esas sözleşmesinde açıkça hüküm bulunması gereken fer'i bir borçtur.
- Satın Alma Taahhüdü: Satış süresi içinde satılmayan payların tamamının satın alınacağını ve bedellerinin ödeneceğinin ortaklığa karşı taahhüt edilmesidir.
- Yeni Kuruluş Şeklinde Birleşme: İki veya daha fazla şirketin malvarlıklarını yeni kurulacak bir şirkete sermaye olarak koyarak tasfiyesiz sona ermesi ve ortaklarına yeni şirketten pay verilmesidir.
- Devralma Şeklinde Birleşme: Bir şirketin aktif ve pasif malvarlığını bir bütün olarak başka bir şirkete devrederek tasfiyesiz sona ermesi ve ortaklarının devralan şirketten pay almasıdır.
- Pay Defterine Haciz Şerhi: Sermaye şirketlerinde ortağın kişisel alacaklısının talebi üzerine, haczolunan payların şirketin pay defterine işlenmesi usulüdür.
- Nakdi Sermaye Ödemesi: İtibari değer %25'i tescilden önce, kalanı 24 ay içinde ödenir.
- Çıkarma Primi: Payların itibari değerinin üzerindeki bedellerin tamamı tescilden önce ödenmelidir.
- Iskat: Sermaye borcunu ödemeyen pay sahibinin ihtardan sonra 1 ay içinde ödeme yapmaması halinde ortaklıktan çıkarılmasıdır.
- Devralma Şeklinde Birleşme: Bir şirketin diğerini tüm malvarlığı ile devralarak devrolunanın tasfiyesiz sona ermesidir.
- Ayrılma Akçesi: Birleşmede ortaklara pay yerine nakit ödeme yapılarak ortaklıktan çıkarılmaları imkanıdır.

Önemli Formüller

Asgari Tescil Öncesi Nakit Ödeme

$$\ddot{O}_{\min} = \ddot{I}D \times 0.25$$

$\ddot{O}_{\{\min\}}$: Tescilden önce ödenmesi gereken asgari tutar · **$\ddot{I}D$** : Taahhüt edilen payların toplam itibari değeri

Örnek: 100.000 TL nakdi sermaye taahhüt eden bir ortak, tescilden önce en az 25.000 TL ödemek zorundadır.

Azami Denkleştirme Tutarı

$$D_{\max} = G_{\text{değer}} \times 0.10$$

$D_{\{\max\}}$: Ödenebilecek en yüksek denkleştirme miktarı · **$G_{\{\text{değer}\}}$** : Tahsis olunan ortaklık paylarının gerçek değeri

Örnek: Birleşmede ortağa verilen payların gerçek değeri 500.000 TL ise, ödenecek denkleştirme akçesi 50.000 TL'yi geçemez.

Halka Arzlı Kuruluşta Kalan Pay Ödemesi

$$\ddot{O}_{\text{halka}} = \ddot{I}D + P$$

$\ddot{O}_{\{\text{halka}\}}$: Süresinde satılmayan paylar için ödenecek tutar · **$\ddot{I}D$** : Payların itibari değeri · **P** : Varsa çıkarma primi

Örnek: Halka arz edilip satılmayan payların bedellerinin tamamı, 2 aylık süreyi izleyen 3 gün içinde ödenmelidir.

Birleşme Karar Nisapları

$$A\text{\$} = 3/4 \text{ (Mevcut), Ltd} = 3/4 \text{ (Sermaye)} + 3/4 \text{ (Ortak Sayısı)}$$

A\$: Anonim Şirket · **Ltd**: Limited Şirket · **3/4**: Dörtte üç çoğunluk

Örnek: 100 ortaklı bir Ltd Şirkette birleşme için en az 75 ortağın 'evet' demesi ve bu ortakların toplam sermayenin %75'ine sahip olması gerekir.

Önemli Noktalar

- Nakden taahhüt edilen payların kalan %75'lik kısmı tescili izleyen 24 ay içinde ödenmelidir.
- Noter onayı tarihinden itibaren 3 ay içinde tüzel kişilik kazanılamazsa, bankaya yatırılan bedeller sahiplerine iade edilir.
- Anonim şirketlerde sermaye koyma borcunda temerrüde düşen pay sahibi, ihtara gerek olmaksızın temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür.
- Iskat ihtarında pay sahibine borcunu ödemesi için verilen süre 1 aydır.
- İhtiyati tedbir üzerine açılacak davalar için öngörülen 2 haftalık süre, şirketin tescil ve ilanı tarihinden itibaren işlemeye başlar.
- Ortaklık sözleşmesinden doğan alacaklarda genel zamanaşımı süresi 5 yıldır.
- Anonim şirketlerde birleşme kararı, esas veya çıkarılmış sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla genel kurulda mevcut oyların 3/4'ü ile alınır.
- Küçük ve orta ölçekli şirketlerde tüm ortakların onaylaması halinde birleşme raporu düzenlenmesinden vazgeçilebilir.
- Halka arzlı kuruluşta satılmayan payların bedelleri, 2 aylık halka arz süresini izleyen 3 gün içinde tam olarak ödenmelidir.
- Alacak hakkı sermaye olarak konulduğunda; alacak muaccel ise şirket sözleşmesi tarihinden itibaren 1 ay içinde tahsil edilmezse temerrüt faizi başlar.
- Iskat ihtarının TTSG, internet sitesi ve esas sözleşmede öngörülen şekilde ilan edilmesi zorunludur.
- Iskat edilen pay sahibi, yerine gelen yeni ortağın ödemelerinden açık kalan tutar için şirkete karşı sorumlu olmaya devam eder.
- Sermaye şirketlerinde kişisel alacaklılar, borçlu ortağın senede bağlanmış veya bağlanmamış paylarını ilik taşınır hükümleri uyarınca haczettirebilir.
- Limited şirketlerde birleşme kararı, sermayenin en az 3/4'ünü temsil eden pay sahiplerinin, tüm ortakların 3/4'ünün oyuyla alınır.

Önemli Noktalar

- Kooperatiflerde birleşme kararı normalde 2/3 çoğunlukla alınırken, ek yükümlülük getiriliyorsa tüm ortakların 3/4'ünün rızası gerekir.
- Birleşme sözleşmesi ile onay tarihi arasında malvarlığında önemli değişiklik olursa yönetim kurulu genel kurula yazılı bildirim yapmalıdır.
- Şahıs şirketleri ancak 'devrolunan' taraf olmaları şartıyla sermaye şirketleriyle birleşebilirler.
- Ticari işletmeler, bir ticaret şirketi tarafından devralınmak suretiyle birleşme işlemlerine konu olabilirler (TTK 194).
- Halka arzlarda SerPK uyarınca pay bedelleri tam ve nakden ödenmelidir.
- Sermaye ödemeleri bankada şirket adına açılan özel hesaba yapılır; tescil 3 ayda olmazsa para iade edilir.
- Anonim şirketlerde temerrüt faizi için ihtara gerek yoktur.
- Birleşme sözleşmesi ile bilanço günü arasında 6 aydan fazla varsa ara bilanço zorunludur.
- Denkleştirme ödemesi gerçek değer 1/10'unu aşamaz.

Sık Yapılan Hatalar

- Anonim şirketlerde sermaye koyma borcu ifa edilmemesinin doğrudan 'haklı nedenle fesih' sebebi sayılacağını düşünmek (Genellikle özel yaptırımlar uygulanır).
- Birleşme raporundan vazgeçme hakkının tüm şirketler için geçerli olduğunu sanmak (Sadece KOBİ'lerde tüm ortakların onayıyla mümkündür).
- Şahıs şirketlerindeki 'actio pro socio' (ortağın dava açma hakkı) imkanının anonim şirket ortakları için de geçerli olduğunu varsaymak.
- Birleşmede sadece pay sahiplerinin korunacağını düşünmek (İntifa senedi sahiplerine de eş değerli haklar tanınması veya gerçek değerle satın alınması zorunludur).
- Anonim şirketlerde sermaye borcu davasını ortakların da açabileceğini sanmak (Sadece şirket açabilir).
- Tescilden önce tüm sermayenin ödenmesi gerektiğini düşünmek (Sadece %25 ve primlerin tamamı yeterlidir).
- İskat süresini 1 ay yerine 15 gün olarak hatırlamak.
- Birleşme ilan süresini (3 iş günü) inceleme süresi (30 gün) ile karıştırmak.

4. Şirketlerde Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme Süreçleri

Temel Kavramlar

- **Külli Halefiyet İlkesi:** Birleşme veya bölünme tescil edildiği anda, devrolunan şirketin tüm aktif ve pasif malvarlığının bir bütün hâlinde ve kendiliğinden devralan şirkete geçmesini sağlayan temel hukuk ilkesidir.
- **İnceleme Hakkı:** Ortakların birleşme veya bölünme belgelerini genel kurul kararından iki ay önce merkezlerde inceleme hakkıdır; ancak KOBİ'lerde tüm ortakların onaylaması hâlinde bu haktan vazgeçilebilir.
- **Kolaylaştırılmış Birleşme:** Devralan sermaye şirketinin devrolunanın tüm paylarına veya en az %90'ına sahip olması durumunda, birleşme raporu düzenleme ve genel kurul onayı alma zorunluluğunu kaldıran özel usuldür.
- **Ayrılma Akçesi:** Birleşme sözleşmesinde ortaklara pay yerine nakdi bir bedel verilmesinin öngörülmesidir; sermaye şirketlerinde mevcut oy haklarının %90'ının olumlu oyu ile onaylanması şarttır.
- **Tam Bölünme:** Şirketin tüm malvarlığının bölümlere ayrılarak diğer şirketlere devredilmesi sonucunda devreden şirketin sona erdiği, unvanının sicilden silindiği ve ortaklarının devralan şirketlere katıldığı bölünme türüdür.
- **Kısmi Bölünme:** Bir şirketin malvarlığının bir veya birkaç bölümünün diğer şirketlere devredildiği, devreden şirketin varlığını sürdürdüğü ve iştirak ya da ortaklara pay devri modelleriyle gerçekleşen işlemdir.
- **İştirak Modeliyle Kısmi Bölünme:** Bölünen şirketin devrettiği malvarlığı karşılığında elde edilen payların doğrudan bölünen şirkete verildiği ve böylece devralan şirketin bölünenin yavru şirketi haline geldiği modeldir.
- **Oranların Korunmadığı Bölünme:** Ortaklara bölünmeye katılan şirketlerde mevcut pay oranlarından farklı bir oranda pay tahsis edilmesidir; bu kararın devreden şirkette en az %90 oy oranıyla alınması zorunludur.
- **Tür Değişirme:** Bir ticaret şirketinin tasfiye edilmeksizin, ekonomik devamlılığını koruyarak hukuki şeklini başka bir türe dönüştürmesidir; yeni türe dönüşen şirket eskisinin devamı sayılır.
- **Ara Bilanço:** Bilanço günüyle sözleşme imzası arasında 6 aydan fazla zaman geçmişse veya malvarlığında önemli değişiklik olmuşsa, yıllık bilanço standartlarına göre çıkarılması zorunlu olan finansal tablodur.
- **İkinci Derece Sorumluluk:** Bölünmede borç tahsis edilen birinci derece sorumlu şirketin alacağı ifa etmemesi durumunda, bölünmeye katılan diğer şirketlerin bu borçtan müteselsilen sorumlu tutulduğu koruma mekanizmasıdır.
- **Zamanaşımı (Kişisel Sorumluluk):** Devrolunan şirketin borçlarından dolayı ortakların sahip olduğu kişisel sorumluluğa ilişkin istemlerin, birleşme kararının ilânından itibaren üç yıl geçmesiyle sona ermesini ifade eden süredir.
- **Bölünme Planı:** Bir şirketin bölünme yoluyla malvarlığını yeni kurulacak şirketlere devretmesi durumunda, yönetim organı tarafından hazırlanan ve genel kurul onayına sunulan yazılı belgedir.
- **Denkleştirme Tutarı:** Birleşme veya bölünmede payların değişim oranının tam belirlenemediği durumlarda, ortakların haklarını korumak amacıyla ödenen nakdi farktır.
- **Ortaklara Pay Devri Modeliyle Kısmi Bölünme:** Bölünen şirketin malvarlığının bir kısmının devredildiği, bölünen şirket ortaklarının devralan şirkette doğrudan ortak haline geldiği bölünme modelidir.
- **Külli Halefiyet:** Birleşme veya bölünme ile malvarlığının (aktif ve pasif) bir bütün olarak kendiliğinden devralan şirkete geçmesi.
- **İnfisah:** Tam bölünme veya birleşme sonucunda devreden şirketin tasfiyesiz olarak sona ermesi.
- **Ayrılma Akçesi:** Birleşmeye katılmak istemeyen ortaklara paylarının gerçek değeri karşılığında ödenen nakdi bedel.
- **İştirak Modeli:** Kısmi bölünmede devredilen malvarlığı karşılığında alınan payların bölünen şirketin kendisine verilmesi.

- Tür Değişirme: Bir şirketin tasfiye edilmeksizin hukukî şeklini değiştirerek ekonomik devamlılığını koruması.

Önemli Formüller

Anonim Şirket Birleşme Karar Nisabı

Sermaye Çoğunluğu + Mevcut Oyların 3/4'ü

Sermaye Çoğunluğu: Esas veya çıkarılmış sermayenin yarısından fazlasının temsili · **3/4:** Genel kurulda hazır bulunanların oy oranı

Örnek: 100 payın 60'ı temsil ediliyorsa, en az 45 olumlu oy gerekir.

Limited Şirket Birleşme Karar Nisabı

Sermayenin 3/4'ü + Ortak Sayısının 3/4'ü

Sermaye 3/4: Toplam sermayenin %75'ini temsil eden paylar · **Ortak 3/4:** Tüm ortakların sayıca %75'i

Örnek: 12 ortaklı bir şirkette en az 9 ortağın ve sermayenin %75'inin onayı gerekir.

Önemli Noktalar

- Birleşme ve bölünme belgelerinin nereye tevdi edildiği, inceleme tarihinden en az 3 iş günü önce TTSG ve internet sitesinde ilân edilmelidir.
- Alacaklılar, birleşme veya bölünmenin tescilinden itibaren 3 ay içinde başvurarak alacaklarının teminat altına alınmasını isteyebilirler.
- Anonim ve limited şirketlerde birleşme kararı, sermaye çoğunluğu şartıyla genel kurulda mevcut oyların 3/4 çoğunluğu ile alınır.
- KOBİ'ler için tüm ortakların onay vermesi durumunda birleşme/bölünme raporu düzenleme ve inceleme hakkı sağlama zorunluluğu bulunmamaktadır.
- Bölünmede işçiler devir gününe kadar itiraz etmezlerse, hizmet sözleşmeleri tüm hak ve borçlarla birlikte devralan şirkete kendiliğinden geçer.
- Sermaye şirketleri ve kooperatifler sadece sermaye şirketlerine ve kooperatiflere bölünebilir; şahıs şirketlerine bölünmeleri mümkün değildir.
- Alacaklıları korumak amacıyla yapılan ilanlar, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yedişer gün aralıklarla üç defa yayımlanmalıdır.
- Tür değiştirmede oydan yoksun pay sahiplerine, yeni şirkette eşit değerde paylar veya oy hakkını haiz paylar verilmesi zorunludur.
- Limited şirketlerde birleşme/bölünme kararı, sermayenin en az 3/4'ünü temsil eden paylara sahip olmaları şartıyla, tüm ortakların 3/4'ünün oyuyla alınır.
- Kooperatiflerde birleşme/bölünme kararı kural olarak verilen oyların 2/3 çoğunluğu ile alınır; ek yükümlülük getiriliyorsa tüm ortakların 3/4'ü gerekir.
- Kollektif ve komandit şirketlerde birleşme kararı kural olarak oybirliği ile alınır; ancak şirket sözleşmesinde 3/4 çoğunluk da öngörülebilir.
- Bir sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketin devralan olması durumunda, genel kurul nisabına ek olarak komanditelerin tamamının yazılı onayı şarttır.
- Ara bilançolarda fizikî envanter çıkarılması zorunlu değildir; son bilançodaki değerlemeler ticari defter hareketleri ölçüsünde güncellenir.
- Bölünmede ikinci derece sorumluluğun doğması için birinci derece sorumlu şirketin iflas etmiş, konkordato süresi almış, kesin aciz vesikası almış veya merkezini yurt dışına taşımış olması gerekir.
- Bölünmede işçi devralan şirkete geçişe itiraz ederse, hizmet sözleşmesi kanuni işten çıkarma süresinin sonunda sona erer.
- Tür değiştirmede imtiyazlı pay sahiplerine aynı değerde paylar verilmeli veya uygun bir tazminat ödenmelidir.

Önemli Noktalar

- Bir sermaye şirketi veya kollektif/komandit şirket bir kooperatife dönüşebilir; kooperatifler de sermaye şirketine dönüşebilir.
- Birleşme ve bölünme ticaret siciline tescil ile hukuken geçerlilik kazanır.
- Alacaklılar tescilden itibaren 3 ay içinde teminat talep edebilirler.
- KOBİ'lerde tüm ortakların onayı ile rapor hazırlama ve inceleme hakkından vazgeçilebilir.
- Ara bilanço için 6 aylık süre sınırı vardır.
- Oranların korunmadığı bölünmede %90 oy oranı şarttır.

Sık Yapılan Hatalar

- Ara bilanço çıkarılırken her seferinde fizikî envanter yapılması gerektiği düşünülmektedir; oysa fizikî envanter çıkarılması gerekli değildir.
- Sermaye şirketlerinin kooperatife dönüşemeyeceği varsayılmaktadır; ancak kanunen sermaye şirketlerinin kooperatife dönüşmesi mümkündür.
- Bölünmede diğer şirketlerin sorumluluğunun doğrudan başladığı sanılmaktadır; oysa diğer şirketler sadece ikinci derecede (asıl borçlu ifa edemediğinde) müteselsilen sorumludur.
- Birleşmede devrolunan şirketin tasfiyeye girdiğini sanmak (Tasfiyesiz sona erer).
- Kısmi bölünmede şirketin sona erdiğini düşünmek (Sadece tam bölünmede sona erer).
- Tür değiştirme ile yeni bir şirketin kurulduğunu sanmak (Şirket eskisinin devamıdır).
- Alacaklıların 3 aylık süresini ilan tarihinden başlatmak (Süre tescil/geçerlilik tarihinden başlar).

5. Şirketlerde Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme Süreçleri • Tür Değişirme ve Şirketler Topluluğu

Temel Kavramlar

- **Tür Değişirme:** Bir ticaret şirketinin tasfiye edilmeksizin, ekonomik mevcudiyetini ve devamlılığını koruyarak hukuki şeklini başka bir türe dönüştürmesidir; yeni şirket eskisinin devamı sayılır.
- **Ara Bilanço:** Bilanço günüyle tür değişirme raporu arasında 6 aydan fazla zaman geçmesi veya malvarlığında önemli değişiklik olması halinde, yıllık bilanço ilkelerine göre çıkarılması zorunlu tablodur.
- **Tür Değişirme Planı:** Yönetim organınca yazılı hazırlanan; şirketin eski ve yeni unvanını, merkezini, yeni sözleşmeyi ve ortakların yeni pay sayılarını içeren, genel kurul onayına tabi belgedir.
- **Tür Değişirme Raporu:** Tür değiştirmenin amacını, sonuçlarını ve değişim oranlarını açıklayan yazılı belgedir; tüm ortakların onayıyla küçük ve orta ölçekli şirketlerde düzenlenmesinden vazgeçilebilir.
- **Ortakların İnceleme Hakkı:** Tür değişirme planı, raporu ve finansal tabloların genel kurul kararından 30 gün önce merkezde ortakların incelemesine sunulması ve kopyalarının bedelsiz verilmesi zorunluluğudur.
- **Denkleştirme Davası:** Ortaklık paylarının veya ayrılma karşılığının uygun belirlenmediği hallerde, ilandan itibaren 2 ay içinde açılan ve kararın geçerliliğini etkilemeyen bir hak koruma davasıdır.
- **İptal Davası:** Yapısal değişiklik kararına olumlu oy vermeyip tutanağa geçiren ortakların, ilandan itibaren 2 ay içinde açabileceği, usulsüzlüklerin giderilemediği durumlarda kararı bozan davadır.
- **Hâkim Şirket:** Bir ticaret şirketinin oy haklarının çoğunluğuna sahip olan, yönetim organını seçme hakkı bulunan veya bir sözleşme ile başka bir şirketi kontrolü altında tutan ana şirkettir.
- **Yönetim Kontrolü (SerPK):** Halka açık şirketlerde oy haklarının %50'den fazlasına sahip olunması veya yönetim kurulu salt çoğunluğunu seçme/aday gösterme imtiyazlı paylarına sahip olma durumudur.
- **Karşılıklı İştirak:** Birbirlerinin paylarının en az dörtte birine (%25) sahip olan sermaye şirketleri arasındaki ilişkidir; bu durum pay sahipliği haklarının donması gibi hukuki sonuçlar doğurur.
- **Bildirim Yükümlülüğü:** Bir teşebbüsün sermaye payının %5, %10, %20 gibi belirli eşiklere ulaşması veya altına düşmesi halinde, işlemin tamamlanmasından itibaren 10 gün içinde yapılması gereken yazılı beyandır.
- **Bağlı Şirket Raporu:** Bağlı şirket yönetim kurulunun faaliyet yılının ilk 3 ayında hazırladığı; hâkim şirketle yapılan işlemleri, alınan önlemleri ve varsa zararın denkleştirilmesini içeren dürüst hesap verme raporudur.
- **Özel Denetçi İstemi:** Bağlı şirket pay sahiplerinin, hâkim şirketle ilişkilerde hile veya dolan şüphesi varsa, genel kurula başvurma şartı aranmaksızın mahkemeden denetçi atanmasını talep etme hakkıdır.
- **Satın Alma Hakkı (Squeeze-out):** Hâkim şirketin payların ve oy haklarının en az %90'ına sahip olması durumunda, şirketi engelleyen azlığın paylarını borsa değeri veya gerçek değer üzerinden satın alabilme hakkıdır.
- **Hâkimiyet Karinesi:** Bir ticaret şirketinin başka bir ticaret şirketinin paylarının çoğunluğuna veya onu yönetebilecek kararları alabilecek miktarda paylarına sahip olması durumunda hâkimiyetin varlığının kabul edilmesidir.
- **Hâkim Teşebbüs:** Bir şirketler topluluğunun tepesinde bulunan ve sermaye şirketi olmasa dahi (gerçek kişi, vakıf vb.) tacir sayılan kontrol edici güçtür.
- **Hâkimiyet Sözleşmesi:** Bir ticaret şirketinin diğerini bir sözleşme yoluyla hâkimiyeti altına almasını sağlayan ve geçerliliği için ticaret siciline tescil ve ilanı zorunlu olan belgedir.
- **Tür Değişirme:** Şirketin tasfiye edilmeden hukuki şeklini değiştirerek eskisinin devamı olarak faaliyetini sürdürmesidir.
- **Denkleştirme Davası:** Ortaklık pay ve haklarının korunmadığı iddiasıyla, ilandan itibaren 2 ay içinde açılan davadır.
- **Hâkimiyet Karinesi:** Bir şirketin diğerinin paylarının çoğunluğuna veya yönetim gücüne sahip olması durumudur.
- **Karşılıklı İştirak:** Sermaye şirketlerinin birbirlerinin paylarının en az %25'ine sahip olması durumudur.

- Squeeze-out (Satın Alma Hakkı): Hâkim şirketin %90 paya sahip olması ve azınlığın dürüstlük kuralına aykırı davranması durumunda azınlık paylarını satın alabilmesidir.

Önemli Formüller

Tür Değiştirme Karar Nisapları

AS: 2/3 Sermaye + 2/3 Mevcut Oy | LS: 3/4 Ortak + 3/4 Sermaye

AS: Anonim Şirket · LS: Limited Şirket

Örnek: Anonim şirkette 100 payın 67'sinin toplantıda olması ve 45 olumlu oy verilmesi (2/3 şartı).

Önemli Noktalar

- Tür değiştirmede, yeni türün kuruluş hükümleri uygulanır ancak sermaye şirketlerinde asgari ortak sayısı ve aynı sermaye konulmasına ilişkin hükümler uygulanmaz.
- Anonim şirketlerde tür değiştirme kararı, esas veya çıkarılmış sermayenin 2/3'ünü karşılaması şartıyla genel kurulda mevcut oyların 2/3'ü ile alınır.
- Limited şirketlerde tür değiştirme kararı, sermayenin en az 3/4'üne sahip ortakların 3/4'ünün kararıyla alınır.
- Kollektif ve komandit şirketlerde tür değiştirme planı kural olarak tüm ortakların oybirliğiyle kabul edilir; ancak sözleşme ile bu 2/3'e indirilebilir.
- Karşılıklı iştirak konumuna bilerek giren şirket, iştirak konusu paylardan doğan oy haklarının sadece 1/4'ünü kullanabilir; bedelsiz pay edinme hariç diğer haklar donar.
- Pay sahipliği bildirim, tescil ve ilan yükümlülüğü yerine getirilmediği sürece, ilgili paylara ait oy hakkı dahil tüm haklar donmuş sayılır.
- Sorumluluk davası, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren 2 yıl ve her halde zararı doğuran fiilden itibaren 5 yıllık zamanaşımına tabidir.
- Tür değiştirme tescil ile hukuki geçerlilik kazanır; tescil kurucu niteliktedir.
- Bir sermaye şirketinin kooperatife dönüşebilmesi için tüm ortakların onayının (oybirliği) alınması zorunludur.
- Limited şirketlerde tür değiştirme sırasında ek ödeme veya kişisel edim yükümlülüğü doğacaksa tüm ortakların onayı gerekir.
- Kollektif şirketin komandit şirkete (veya tersi) dönüşmesi durumunda, genel tür değiştirme hükümleri (180-190. maddeler) uygulanmaz.
- Tür değiştirmede; oydan yoksun paylar için eşit değerde pay, imtiyazlı paylar için aynı değerde pay veya tazminat, intifa senetleri için ise gerçek değer ödenmesi zorunludur.
- Denkleştirme davasında yargılama giderleri, genel kuralın aksine kural olarak devralan şirkete aittir.
- Özel denetçi istemi (TTK 207) için azlık olma şartı aranmaz; her bir pay sahibi genel kurula başvurma şartı olmaksızın doğrudan mahkemeden talep edebilir.
- Hâkim şirket, bağlı şirketi kayba uğratırsa bu kaybı aynı faaliyet yılı içinde fiilen denkleştirmeli veya en geç yıl sonuna kadar denk değerde bir istem hakkı tanınmalıdır.
- Tür değiştirme tescil ile geçerlilik kazanır.
- Küçük ve orta ölçekli şirketler oybirliğiyle rapor düzenlemekten vazgeçebilir.
- Ara bilanço için 6 aylık süre veya malvarlığında önemli değişiklik kriteri esastır.
- Hâkim şirket bağlı şirketi kayba uğratırsa, o yıl içinde denkleştirme yapmalıdır.
- İptal ve denkleştirme davaları için hak düşürücü süre ilandan itibaren 2 aydır.

Sık Yapılan Hatalar

- Tür değiştirme işlemlerinde tescilin sadece açıklayıcı olduğunu düşünmek (Tescil kurucudur, geçerlilik şartıdır).

Sık Yapılan Hatalar

- Şirketler topluluğundaki özel denetçi talebi için genel kurul kararı gerektiğini sanmak (Doğrudan mahkemeye gidilebilir).
- Denkleştirme davası masraflarının her zaman davayı kaybeden tarafa yüklendiğini varsaymak (Masraflar kural olarak devralan şirkete aittir).
- Hâkimiyetin sadece ticaret şirketleri arasında kurulabileceğini düşünmek (Hâkim taraf bir gerçek kişi veya vakıf gibi bir teşebbüs de olabilir).
- Tür değiştirmenin tasfiye ile karıştırılması (Yanlış: Tasfiye yoktur).
- Denkleştirme davasının işlemin geçerliliğini durdurduğunun sanılması (Yanlış: Kararın geçerliliğini etkilemez).
- Karşılıklı iştirakte tüm hakların donduğunun sanılması (Yanlış: 1/4 oranında haklar kullanılabilir).

Formül Tablosu (hızlı bakış)

Formül adı	Formül
Nakdi Sermaye Ödeme Oranı	$\text{Peşinat} \geq \%25 \text{ 1 İtibari Değer}$
Asgari Tescil Öncesi Nakit Ödeme	$\text{Ö}_{\min} = \text{İD} \times 0.25$
Azami Denkleştirme Tutarı	$\text{D}_{\max} = \text{G}_{\text{değer}} \times 0.10$
Halka Arzlı Kuruluşta Kalan Pay Ödemesi	$\text{Ö}_{\text{halka}} = \text{İD} + \text{P}$
Birleşme Karar Nisapları	$\text{AŞ} = 3/4 \text{ (Mevcut)}, \text{Ltd} = 3/4 \text{ (Sermaye)} + 3/4 \text{ (Ortak Sayısı)}$
Anonim Şirket Birleşme Karar Nisabı	Sermaye Çoğunluğu + Mevcut Oyların 3/4'ü
Limited Şirket Birleşme Karar Nisabı	Sermayenin 3/4'ü + Ortak Sayısının 3/4'ü
Tür Değiştirme Karar Nisapları	AS: 2/3 Sermaye + 2/3 Mevcut Oy LS: 3/4 Ortak + 3/4 Sermaye

Devamı ücretsiz kayıtle

Ticaret Hukuku modülünün **30 bölümünün 6 tanesi** bu PDF'te. Kalan 24 bölüm, konu anlatımı ve çıkmış soru tarzındaki soru bankası FinLisans'ta.

- ✓ Ücretsiz üyelikle soru çözmeye hemen başla — kredi kartı istemiyoruz.
- ✓ Tüm SPK/SPL dersleri için ders notu, özet ve formül kartları.
- ✓ Konu bazlı soru bankası, deneme sınavı ve yanlış analizi.
- ✓ Sesli ders anlatımı ile yolda/işte tekrar imkânı.
- ✓ İlerlemeni takip eden panel ve sınav geri sayımı.

Bu modülün güncel ve tam sayfası

<https://www.finlisans.com/ders-notlari/ticaret-hukuku>

Ücretsiz kayıt ol → <https://www.finlisans.com/auth/signup>

Son güncelleme: **17 Eylül 2026** · Kaynak: finlisans.com ders notları

Bu doküman sınavlara hazırlık amaçlı bir özettir; resmî kaynak yerine geçmez. SPL'nin yayımladığı güncel çalışma notlarını da takip ediniz.